

1922, čís. 262 sb. z. a n., dle něhož vojenská služba může být započtena jen 1. kandidátům advokacie, kteří před nastoupením vojenské služby už byli zapsáni v seznamu kandidátů, nebo byli v praxi soudní, do advokátní praxe započitatelné, tedy před nastoupením vojenské služby už dokončili studia právnická, a 2. kandidátům advokacie, kteří do dvou let po skončení právnických studií službu vojenskou nastoupili, tedy rovněž už před nastoupením vojenské služby dokončili právnická studia.

Čís. 2295.

V řízení dle čl. 407 a 409 obch. zák. platí co do přípustnosti opravných prostředků předpisy řízení nesporného.

Výtěžek z prodeje lze po případě složit k soudu.

(Rozh. ze dne 20. února 1923, R I 114/23.)

Firmě W. povolen byl dle čl. 407 obch. zák. prodej části ovoce, jež pro odpurce dopravovala, proti složení jistoty. Žádost její, by jí byl vydán výtěžek prodeje a vrácena byla jistota, o b a n i ž š í s o u d y zamítly, ježto odpurce domáhal se vydání ovoce žalobou, o níž dosud nebylo právoplatně rozhodnuto.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Řízení dle čl. 407, pokud se týče 409 obch. zák. jest řízením nesporným. Jest proto dle Šu 16 cis. patentu ze dne 9. srpna 1854 čís. 208 ř. zák. přes to, že rozhodnutí prvního soudu bylo rekursním soudem potvrzeno, stížnost na Nejvyšší soud přípustna, avšak jen v případech zřejmé nezákonnosti, odporu se spisy neb z důvodu zmatečnosti. Takového poklesku se však nižší soudy nedopustily a stěžovatelka toho ani netvrdí, vytýkajíc rekursnímu soudu neprávem pouze nesprávné posouzení věci po stránce právní. Podotýká se, že jistota 2500 Kč prodejem přepraveného zboží svého účelu nepozbyla a že výtěžek z prodeje jest sice z pravidla vyplatiti pvozovníku, jenž se súčasťněným vyúčtuje, že však první soud nejednal proti zákonu, nařídil-li v tomto případě, kde strany jsou ve sporu, aby se výtěžek uložil na soudě.

Čís. 2296.

Obnova pachtu.

Dobrodiní Šu 2 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 313 sb. z. a n. (čl. II. zák. ze dne 13. července 1922, čís. 213 sb. z. a n.) jest jen tehda vyloučeno, je-li obec nebo jiná právnická osoba propachtovatelem anebo jeho právním nástupcem v pachtovním poměru, o jehož prodloužení jde, nikoli i tehda, je-li propachtovatelem poživatel pozemku obce nebo jiné právnické osoby (na př. obročník ohledně obročního pozemku).

(Rozh. ze dne 20. února 1923, R I 157/23.)

Proti nároku pachtýře na obnovu pachtu obročních pozemků namítl obročník, že chce pozemky sám obdělávat. Soud první stolice pachtu neobnovil, rekursní soud obnovu povolil maje za to, že obročník nemůže se dovolávat dobrodiní Šu 2 zák. čís. sb. 313/1921 (čl. II. zák. čís. 213/22), ježto pozemky náležejí vlastnický farnímu obročí, tedy osobě právnické.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

D u v o d y:

Pravda sice, že farní obročí jest právnickou osobou, avšak poživatel jeho, farář, jest osobou fysickou, a to rozhoduje, takže § 2 písm. a) a b) zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 313 sb. z. a n., v tomto případě místo písm. b) nyní čl. II. novely ze dne 13. července 1922, čís. 213 sb. z. a n., místo má, a výluka dobrodiní jeho nenastává. § 1 cit. zák. jmenuje jako pasivní podmět obnovy propachtovatele, pod nímž rozumí, jak v závorce uvádí, nejen vlastníka, nýbrž i pachtýře, tedy vůbec toho, komu právo obhospodařovati a tudíž i propachtovati pozemek přísluší a jenž ho také skutečně propachtoval, beze vší pochyby tedy i poživatele, jako na př. právě obročníka, neboť ten jedině jest na prodloužení pachtu interesován, nikoli vlastník, jemuž právo obhospodařování nepřisluší, a jemuž tedy může býti lhostejno, zda bude obnova míti místo čili nic. Právě-li § 2, že dobrodiní, v něm propachtovateli přiznané, t. j. právo, vzíti pozemek do vlastní správy a nepovoliti tedy obnovu pachtu, nepřisluší při pozemcích, jež »náležejí« obci nebo jiné právnické osobě, nemyslí to tak, že, jakmile je obec anebo jiná právnická osoba vlastníkem pozemku, dobrodiní je už tím samým pro každého vyloučeno, že tedy už ani pachtýř nebo poživatel obnově odporovati a pozemek do vlastní správy vzíti nemůže, nýbrž pouze a jedině tak, že dobrodiní je vyloučeno, když obec neb právnická osoba sama je propachtovatelem neb jeho právním nástupcem, t. j. že jí právě v poměru k pachtýři, o obnovu žádajícímu, pozemek »náleží«, an tento jej právě z jejího práva drží. Důležité jest už to, že zákon sám vyhnul se tu výrazu »vlastnictví«. Ale hlavní věcí jest úmysl zákona, jenž chrániti chce tu fysickou osobu, na jejíž újmu obnova pachtu jest, tedy propachtovatele, ježž skutečně v ustanoveních a), b), c), v nichž spočívá těžisko celého předpisu, právě tímto výrazem pojmenoval, což souhlasí s předpisem Šu 1. shora vyloženým. A tak nechce říci ani úvod Šu 2 nic jiného, než že dobrodiní předpisu přísluší propachtovateli, vyjma, je-li jím obec nebo jiná právnická osoba. Příklad osvětlí otázku názorně. Záduší jest právnická osoba (nadace). Má-li pachtýř pozemek zpachtovaný přímo od záduší, nastává obnova pachtu, protože právnické osobě dobrodiní Šu 2, obnovu pachtu vylučující, nepřisluší. Má-li však pachtýř zádušní pozemek zpachtovaný od učitele, jenž jako ředitel kůru má jej v užívání za své kostelní služby, obnova pachtu nenastává, ježto učiteli jako fysické osobě dobrodiní Šu 2 přísluší. Záduší jako právnická osoba nepřichází v úvahu, protože jeho zájem není obnovou dotčen. Avšak není důvodu, proč by poživatel (učitel), jenž je fysickou osobou, měl býti na tom hůře, než by byl, kdyby byl vlastníkem. Ale tak by se měla věc

také, užíval-li by farář zádušního pozemku in partem congruae anebo šlo-li by o obnovu podpachtu zádušního pozemku mezi pachtýřem a podpachtýřem. A tak se má také zde, kde jde o obnovu pachtu proti faráři jako požívateli obročního pozemku. Dobrodiní §u 2 písm. a), b) zákona, pokud se týče místo b) nyní čl. II. novely zde má místo a protože skutkové předpoklady jeho jsou dle obsahu spisů dány a vlastně dle obsahu pachtýřovy stížnosti do usnesení prvního soudce bezesporu — obročí má vůbec jen něco přes 8 ha výměry a mimo to farář bere pozemek do vlastní správy — bylo tak uznati, jak se stalo.

Čís. 2297.

Jest věcí mimosporného soudce, by prozkoumal, zda pravdivými jsou tvrzení manžela, že byl druhým manželem donucen k podpisu protokolů o smírčích pokusech.

(Rozh. ze dne 20. února 1923, R I 158/23.)

Soud první stolice povolil manželům S-ovým dobrovolný rozvod manželství od stolu a lože. Ve stížnosti vytýkala manželka, že byla manželem donucena k podepsání protokolů o smírčích pokusech. Rekursní soud stížnosti nevyhověl. Důvody: Tvrzení stížnosti ze spisu patrna nejsou. Naopak protokol ze dne 18. prosince 1922 je podepsán stěžovatelkou, aniž nějaká výtky byla učiněna. Právem proto první soud vydal napadené usnesení. Má-li stěžovatelka za to, že dohoda při roku ze dne 18. prosince 1922 je z jakéhokoliv důvodu neplatnou, nemůže to uplatňovati stížností proti usnesení, vyhovujícímu zákonu (§ 103 a násl. obč. zák. a zákon ze dne 31. prosince 1868, čís. 3 ř. zák. z r. 1869), nýbrž jedině pořadem práva.

Nejvyšší soud zrušil usnesení rekursního soudu a uložil mu, by, nehledě k použitému zamítacímu důvodu, o rekursu po předběžném šetření znovu rozhodl.

Důvody:

Dle §u 2, odstavec druhý čís. 5 nesp. pat. má soudce ve věcech řízení nesporného postupovati sám od sebe a vždy hleděti k tomu, by se dopátral skutečné pravdy, od kteréž povinnosti ho ani doznání strany nemůže osvoboditi. Soudce nesporný má přihlížeti dle §u 2 odstavec druhý čís. 5 nesp. pat. i k okolnostem, o kterých zvěděl mimoúředně, tím spíše jest mu vyšetřiti, zda na pravdě spočívají námitky, kterými se hájí strana v rekursu. V řízení o dobrovolném rozvodu má se soudce i po ukončených třech smířovacích pokusech snažiti, by vypátral pravou vůli stran, zda opravdu chtějí se dáti rozvésti. Tvrдила-li tedy Marie S-ová ve svém rekursu, že hrozbami zabitím, kopáním, bitím, ničením majetku a jiným zlým nakládáním ji manžel nutil ku podepsání smíru a ku podepsání protokolu o smířovacích pokusech, tvrdila-li dále, že ku třetímu smířovacímu roku, nechtíc se dáti rozvésti, se v 10 hod. dopol. nedostavila, leč až teprve ve 12 hod. pod dojmem manželových